

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

15.05.2026

Балык Бистәсе штп.

КАРАР

№131пи

«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү» муниципаль программасын раслау турында

«Коммерциясез оешмалар турында "1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә **КАРАР БИРӘМ:**

1. "2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү" муниципаль программасын (алга таба-Программа) раслау турында

2. Программаның заказчысы – координаторы итеп Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетын билгеләргә.

3. Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетын формалаштырганда мөмкинлекләрне исәпкә алып һәм шушы максатларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетиннан жибәрелә торган акчалар чикләрендә Программаның чараларын гамәлгә ашыруга акча бирүне тәкъдим итәргә.

4. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә Программа чараларының үтәлешен тәмин итәргә һәм аны гамәлгә ашыру эшчәнлеген жирле үзидарә органнары, кызыксынган оешмалар һәм учреждениеләр белән яраштырырга.

5. Әлеге карарны <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге “Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы”нда һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы

буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында
игълан итәргә.

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Балык Бистәсе
муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә икътисад мәсьәләләре
буенча урынбасары А.А. Хәкимуллинга йөкләргә.

Житәкче

Д.А Сатдинов

**«2026 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе
муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган
оешмаларга ярдәм күрсәтү» муниципаль программасы**

I. Программаның паспорты

1. Программаның исеме	«2026 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү» муниципаль программасы (алга таба-Программа)
2. Программаны эшләүгә нигезләмә	Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы; “Коммерциясез оешмалар турында” 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон; “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон
3. Программаның заказчысы – координаторы һәм эшләүчесе	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты
4. Программаның максатлары һәм бурычлары	Максаты: Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга (алга таба - коммерцияле булмаган оешмалар) ярдәм итү һәм аларны үстерү. Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк: 1) Үз эшчәнлекләрен Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга финанс, мәгълүмати, консультацион ярдәм күрсәтү; 2) жәмәгать тормышында актив катнашучы гражданнар санын арттыруга ярдәм итәргә; 3) КБО хезмәткәрләрен һәм ирекчеләрен яңадан әзерләү һәм укыту;

	<p>4) жирле үзидарэ органнарының һәм халыкның даими эшли торган хезмэттэшлек системасын булдыру;</p> <p>5) муниципаль районда хэйрия эшчәнлегендә һәм иреклеләр хэрэкәтендә катнашучыларны бүләкләү һәм стимуллаштыру.</p>
5. Программаны тормышка ашыру сроклары	2026 – 2030 еллар
6. Программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	<p>2026 – 2030 елларга Программаны финанслауның гомуми күләме 250,0 мең сум тәшкит итә (МБ, бюджеттан тыш), шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2026 ел-50 мең сум;</p> <p>2027 ел-50,0 мең сум;</p> <p>2028 ел – 50,0 мең сум;</p> <p>2029 ел – 50,0 мең сум;</p> <p>2030 ел – 50,0 мең сум;</p> <p>Финанслау чыганагы: Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты средстволары</p>
7. Программаның көтелгән соңгы нәтижеләре	<p>Программа чаралары нәтижәсендә түбәндәге нәтижеләргә ирешү күздә тотыла:</p> <p>1.Юридик зат статусына ия коммерцияле булмаган оешмалар санын арттыру.</p> <p>2.Үз эшчәнлеген Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар санын саклап калу һәм арттыру.</p> <p>3.Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларның эш шартларын яхшырту.</p> <p>4.Үткәрелә торган социаль әһәмиятле чараларның санын саклап калу һәм арттыру.</p> <p>5.Социаль проектлар республика конкурсларында катнашкан һәм грантлар алган коммерциячел булмаган оешмалар санын арттыру.</p> <p>6. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль социаль әһәмиятле чараларда катнашучылар санын арттыру.</p> <p>7.Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында үткәрелә торган чараларда катнашучы инвалидлар, ветераннар, яшьләрнең активлыгын арттыру.</p>

II. Муниципаль программаны тормышка ашыру сферасының гомуни характеристикасы

Табыш алу һәм катнашучылар арасында алынган табышны бүлү коммерцияле булмаган оешма эшчәнлеге өчен максат түгел.

Коммерцияле булмаган оешмалар гражданнарның сәламәтлеген саклау, физик культура һәм спортны үстерү, гражданнарның рухи һәм башка матди булмаган ихтыяжларын канәгатьләндерү, гражданнарның һәм оешмаларның хокукларын, законлы мәнфәгатьләрен яклау, бәхәсләрне һәм конфликтларны хәл итү, юридик ярдәм күрсәтү, шулай ук ижтимагый байлыкларга ирешүгә юнәлтелгән башка максатларда социаль, хәйрия, мәдәни, мәгариф, фән һәм идарә итү максатларына ирешү өчен оештырыла ала.

Гражданлык жәмгыяте үз мәнфәгатьләренең һәм максатларының уртаклыгын аңлау нигезендә берләшергә омтылучы һәм үз проблемаларын гына түгел, башка кешеләрнең проблемаларын да мөстәкыйль хәл итә ала торган территориядә яшәүчеләрнең ирекле рәвештә үз-үзләрен оештыру нәтижәсе буларак барлыкка килә.

Бүген жәмгыять икътисадый гына түгел, ә мөһим социаль-мәдәни проблемаларны хәл итү кыенлыктары белән дә очрашты.

Шуңа бәйле рәвештә, коммерцияле булмаган хужалык үсеше социаль өлкәне саклап калу һәм халыкны социаль яклау эшендә аеруча актуальләшә бара.

Социаль өлкә тармагына өстәмә финанс чараларын жәлеп итү бурычларын нәтижәле хәл итә ала торган институтларның берсе-коммерцияле булмаган сектор. Икътисадның коммерцияле булмаган секторының аерым роле аның оешмаларының гражданлык жәмгыяте үзәгенә әйләнүенә бәйле. Коммерцияле булмаган оешмалар аша берләшмә эгъзалары ирекле инициатива күрсәтү мөмкинлеге алалар, бу сизелерлек икътисадый нәтижә генә түгел, ә социаль эффект та бирә. Ижтимагый структураларга ия булган потенциалны һәм энергияне куллану районның социаль, сәяси һәм икътисадый өлкәләренең алга таба үсешен тәмин итәчәк..

«Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм итү мәсьәләсе буенча Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2010 елның 5 апрелендәге 40-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә законга «социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар» төшенчәсе кертелде.

«Коммерциясез оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законда каралган рәвешләрдә (дәүләт корпорацияләреннән, дәүләт компанияләреннән, сәяси партияләрдән тыш) төзелгән һәм социаль проблемаларны хәл итүгә, Россия Федерациясендә граждан жәмгыятен үстерүгә юнәлдерелгән эшчәнлек алып баручы коммерцияле булмаган оешмалар, шулай ук «Коммерциясез оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 статьясында каралган эшчәнлек төрләре социаль юнәлешле дип таныла.

Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар социаль өлкәдә берничә муниципаль бурычны хәл итәргә булышлар, ягъни социаль юнәлешле

коммерциячел булмаган оешмалар районның нәтижәле социаль инфраструктурасын булдыруда ярдәм итәләр.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып коммерцияле булмаган оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр

Таблица 1

Коммерцияле булмаган оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр	2025 ел буенча, берәмлек
Коммерцияле булмаган оешмалар барлыгы	70
Автоном коммерцияле булмаган оешмалар	4
Профсоюз берләшмәләре	4
Дини оешмалар	57
Ижтимагый хәрәкәт	1
Учреждение	1
Фонд	3
Шул исәптән СЮКБО	5

Муниципаль районда коммерцияле булмаган сектор үсешенең йомшак яклары булып торалар:

- халыкның гражданлык активлыгы түбән;
- халыкның ижтимагый активлыгының аерым төрләрен үстерүнең тигезсезлеге;

- жирле үзидарә органнарының һәм халыкның нәтижәле хезмәттәшлеге системасы булмау;

- коммерцияле булмаган оешмалар житәкчеләрендә менеджмент һәм эш башкару өлкәсендә һөнәри һәм махсус белемнәр житмәү һәм, нәтижә буларак, аларның эшчәнлегендә системалылык булмау, планлаштыруның түбән дәрәжәсе һәм үз эшчәнлегендә программа алымын куллана белмәү.;

- массакүләм мәгълүмат чаралары белән эшләүгә эзерлекнең, коммерцияле булмаган оешмалар эшчәнлегенә турында жәмгыятьнең хәбәрханлылыгының түбән дәрәжәсе;

- коммерцияле булмаган оешмаларның чикләнгән ресурслары-кеше, финанс, техник ресурслар;

- оешмаларның бердәм булмавы, муниципаль район дәрәжәсендә жайга салынган эчке элементлар булмау.

Әлеге Програма гражданлык жәмгыятен үстерүгә, гражданлык активлыгы һәм гражданның ирекле инициативалары өчен хокукый, икътисадый һәм оештыру шартлары булдыруга юнәлдерелгән коммерцияле булмаган оешмаларга (алга таба – коммерциячел булмаган оешмаларга) ярдәм итү чаралары системасын билгели.

Программаны тормышка ашыру нәтижелелеген бәяләү критерийларының план параметрлары динамикасы

Таблица 2

Бәяләү критерийлары	Үлчәү берәмлекләре	Программаны гамәлгә ашыра башлауга максатчан күрсәткечнен дәрәжәсе	Программаны гамәлгә ашыруны төгәлләүгә максатчан күрсәткечнен дәрәжәсе
Коммерцияле булмаган оешмалар санын арттыру	берәмлекләр	70	75
Муниципаль берәмлектә үткәрелгән ижтимагый акцияләр һәм чаралар санын арттыру	берәмлекләр	0	5
Республика социаль проектларында катнашкан һәм республика социаль проектлары грантларын алган коммерциячел булмаган оешмалар санын арттыру	берәмлекләр	0	2

III. Максатларга ирешү һәм бурычларны хәл итү индикаторлары һәм максатлары, бурычлары

Программаның төп максаты: Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм итү һәм аларны үстерү.

Программаның бурычлары:

- 1) Үз эшчәнлекләрен Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга финанс, мәгълүмати, консультацион ярдәм күрсәтү;
- 2) Жәмәгать тормышында актив катнашучы гражданнар санын арттыруга ярдәм итү;
- 3) КБО хезмәткәрләрен һәм иреклеләрен яңадан әзерләү һәм укыту;
- 4) Жирле үзидарә органнарының һәм халыкның даими эшли торган хезмәттәшлек системасын булдыру;
- 5) муниципаль районда хәйрия эшчәнлегендә һәм иреклеләр хәрәкәтендә катнашучыларны бүләкләү һәм стимуллаштыру.

IV. Программаны тормышка ашыру этаплары һәм сроклары

Программа 2026-2030 еллар дәвамында тормышка ашырыла.

Программа чаралары исемлеге программага кушымтада тәкъдим ителгән.

V. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

2026-2030 елларга Программаны финанслауның гомуми күләме 250,0 мең сум тәшкил итә (МБ, бюджеттан тыш), шул исәптән еллар буенча:

2026 ел-50,0 мең сум;

2027 ел-50,0 мең сум;

2028 ел – 50,0 мең сум;

2029 ел – 50,0 мең сум;

2030 ел – 50,0 мең сум;

Финанслау чыганагы: Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты средстволары

VI. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программа чараларын тормышка ашыру барышында Программаның муниципаль заказчысы – координаторы (Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты) төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә, чараларны тормышка ашыру барышын контрольдә тотта.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының контроль-хисап палатасы (киләшү буенча) турыдан-туры башкаручылар тарафыннанакча средстволарын нәтижәлефайдалануны контрольдә тотта.

Программа чараларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының программаны тормышка ашыруда катнашучы тармак (функциональ) органнары программа координаторына хисап чорыннан соң килүче елның 15 гыйнварына кадәр аның үтәлеше турында мәгълүмат тапшыралар.

Муниципаль программаларны тормышка ашыруга агымдагы мониторинг үткөрү өчен Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге ел саен, хисап чорыннан соң килүче елның 1 февраленә кадәр Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә программаны тормышка ашыруның барышын һәм нәтижәлелеген бәяләү турында хисап бирә.

VII. Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеге критерийлары

Программа чаралары нәтижәсендә түбәндәге нәтижәләргә ирешү күздә тотыла:

1. Үз эшчәнлеген Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар санын саклап калу һәм арттыру.

2. Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларның эш шартларын яхшырту.

3. Үткәрелә торган социаль әһәмиятле чараларның санын саклап калу һәм арттыру.

4. Социаль проектлар республика конкурсларында катнашкан һәм грантлар алган коммерциячел булмаган оешмалар санын арттыру.

5. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль социаль әһәмиятле чараларда катнашучылар санын арттыру.

6. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында үткәрелә торган чараларда катнашучы инвалидлар, ветераннар, яшләрнең активлыгын арттыру.

Программаны тормышка ашыруның нәтижәләлеген бәяләү программаны гамәлгә ашыруның бөтен вакыты дәвамында ел саен башкарыла.

«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү» муниципаль программасына кушымта

«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү» муниципаль программасы чараларының исемлегенә

№ п/п	Чаралар исемлегенә	Башкаручылар	Төп чараларны башкару сроклары
1	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты вәкилләре белән социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларның уртак эшлекле очрашуларын оештыру һәм уздыру	Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар
2.	Хәйрия һәм ирекле ярдәмчелә эшчәнлегенә йомгак ясау	Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар
3	Массакүләм мәгълүмат чараларында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар эшчәнлеген яктырту	“Авыл офыклары” газетасы редакциясе (киләшү буенча), Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар
4	Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларның республика дәрәжәсендә үткәрелә торган конкурсларында катнашуын тәэмин итү	Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар
5.	Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга мөлкәти ярдәм күрсәтү (социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар эшчәнлегенә өчен биналар бию)	Балык Бистәсе муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы; (киләшү буенча), Балык Бистәсе муниципаль районының авыл жирлегенә башкарма комитетлары (киләшү буенча)	2026-2030 еллар
6.	Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтү	Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар

7.	Район территориясендә төркөлгән социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар реестрын алып бару	Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	2026-2030 еллар
----	---	---	-----------------

*Кулланылган кыскартулар исемлеге:

“Авыл офыклары” газетасы редакциясе- “Татмедиа” АЖ филиалы “Авыл офыклары” (“Сельские горизонты”) Балык Бистәсе муниципаль районы газетасы;

ЖБ – Жирле бюджет.